

Antonio Cestaro

Boszorkányseprű

Cândido irodalmi folyóirat, 60. szám, Curitiba, 2016/júl.

Dolgos emberek lakhelye volt akkoriban, a gazdag kakaótermés, az általános jókedv idején, ami fel-felpezsdült az énekekben, az érett gyümölcsök sárga-arany ragyogása idején, ami felvirágoztatta a kultúrát. De azután a növények megbetegedtek, és azzal együtt gonosz gondolatok kezdtek gomolyogni, amelyek megrontották a szelíd történeteket. Egy-egy ilyen történet legendává vált, mint például a lánytestvérek esete, akik a járókelőket kísértették éjszaka az Áldozat-hídon, ahonnan annak idején levetették őket, hogy Fundão vizeibe fulladva pusztuljanak el.

Kértem egy perc szünetet és engedélyt, hogy jegyzeteljek. A bevezető és az aznapi események után nem voltam biztos benne, pontosan meg tudom-e őrizni az emlékeimben ennek a mély metafizikai fűszerezéssel elkezdett narratívának a bonyodalmát és szimbológiáját. Az elbeszélő készségesen folytatta:

Vasárnap volt. Szorosan megkötötte a cipőfűzőjét és nagy zajjal nyitotta az ajtózárat. Tánclépésekben hagyta el a szobát, hogy megáldja az éjszakát, védelmet kérjen és a család hiedelmeit megtisztelje. „Ha esni fog, megvetem a lábam az antai lapályon.” Eltökélte magát, hogy zavarba hozza az esőt, ezért minden igyekezetét a lépteibe fektette, hogy egy percet se veszítsen.

Elmosolyodott, mikor a bájos Caminhára gondolt, bízott abban, hogy beleegyeznek. Reménykedve fohászzkodott az újholdhoz, ne csillapodjék a szándéka, visszanyerte hát bizonyosságát, hogy májusban megházasodik, Carminhával alszik és ébred majd azután. Ha éjjel madár suhan el felettünk, az csakis denevér lehet. „Szakadj el az árnyékomtól”, s az ösvény baloldalára tekintett, mielőtt a kitaposott út felé vette volna az irányt. „Ha esni fog, megvetem a lábam az antai lapályon, jobb tehát, ha nem esik.” Kétségei közt tett néhány tánclépést, hogy megáldja a visszatérést.

Belépett a félig nyitott ajtón, és odakint leszakadt az ég. „Májusban megházasodom, anyám”. Az eső ritmusával elvegyülő csend beleveszett a tompa kábulatba, a józan ész pedig engedett a pihenésnek.

Az esőre virradó nap kényszeres fegyverszünet volt a körforgásban, amely minden növekvő lény javát szolgálja. „Megházasodsz májusban, édes fiam?” A tűzön forrt a víz, a bőrön nagymama-reddők gyűrődtek. „Májusban megházasodom, anyám”. Az izgatottság szűkszavúra fogta, a torkát csomóként dugaszolta el.

Az idő egy szempillantás alatt elrepült a várva várt május tizenkettedikéig, a napig, amely kíméletlenül keresztbe hasította a sors útját a soha-vissza-nem-térés tényével, az elhagyás szándékával. „Isten vele, szeretett anyám, higgye azt, hogy Magával maradok, és foglaljon imába a hat órai Üdvözlégny Máriában, az majd feloldja vétkemet, hogy nem vagyok ott.”

Carminha, akinek szándékai és kétségei kiismerhetetlenek voltak, végigvonult a peronon a vonat ajtajáig, majd gondolatban belerohant a sínek végtelenjébe, abba a másik életbe, ami az ismeretlen szájából tárult elébe, a „ki tudja, mi vár ott rám” világába.

És miután begyűjtötték „az Úr legyen teveled” és „a szentek őrizzenek” jókívánásokat, útnak indultak. A távoli égen az alkony vászna a tűz színeit öltötte magára, és szénfekete, lélek nélküli

sziluettekkel népesítette be a teret, hogy megfesse a haláltusát, amelyben az ifjú pár érzelmei vergődtek. Az éjszaka pedig belépett a félig nyitott ajtón, makacsul, hogy eloltsa egy erőten, már alig pislákoló láng maradék fényét.

Nehéz idők jöttek, boszorkányseprű sújtott le, a kakaó szegényes termést hozott. A kedvetlenség, mint ördögi ármány, a boldogság elérésének egyéb forrásaira telepedett, és irgalmatlanul megtámadta a reményt, a lélek legfőbb tartalékát azokra a helyzetekre, amikor az anyag megrendül.

Az a szóbeszéd járja, hogy egy meggörnyedt öregasszony járja a világot a magány szokását hintve el maga körül, egyesek szerint pedig eltűnt, miután belépett egy közeli barlangba, amelynek Peruban van a kijárata, tekervényes átjárója pedig elveszejteti és biztos pusztulásba taszítja mindazokat, akik bemerészkednek útvesztőjébe. Néhányan azt mondják, ez mind csupán mendemonda, az asszony egyszerűen csak a fia nyomába eredt, és mostanában, a nyolcvanas éveiben járva, nap mint nap Saquarema környékén tűnik fel, sálakat és sapkákat árul.

Így történt, hogy a magyarázatoknak köszönhetően megismertem a félig romos falakat, a megfeketedett fájú tűzrakás maradványait és a cserépdarabokat, amelyek belevesztek az aljnövényzetbe. Végre megértettem a rózsafa-házioáltár jelentését és a gaudi-i szobrászatot idéző gyertya-csonkokat az Áldozat-híd tövénél. Még ennél is jobban felkeltette az érdeklődésemet az áldozat-hozatal története, ami később egy hosszabb jegyzetben jelent meg és ami mindenki számára hozzáférhető, így hozzáadhatjuk az emlékezet elbeszéléseihez, egyetlen nagy írás töredékeként.

Mészáros Enikő fordítása

Daniel Galera

csendélet

Daniel Galera: "natureza morta" in: Dentes guardados. Porto Alegre: Livros do Mal, 2001.

„Innen két sarokra lakom”, mondta a nálam idősebb nő. Harminckét éves volt. Hajnali három körül léptünk le a buliból, a járdán támoogyva értünk a házához. Ez lesz az első alkalom, hogy megdugok egy harmincast. Az idősebb nők nem igazán izgatnak fel, de látni akartam, hogy mit tud. Megkérdeztem, mivel foglalkozik, „Fényképész vagyok”. Amikor beléptünk a lakásba, megláttam a képeket a falon. „Ezeket én csináltam”, mutatta meg-meginogva, a szája puha volt, alkoholt árasztott. Rendezett kis lakás, jó széles franciaágy.

Miközben egymáshoz simultunk, és lefejtettük egymásról a ruhát, majdnem elaludtam. Az idősebb nők illata fanyarabb, erősebb. Nem tudom, hogy történt, fölém került, ott ült rajtam. Küzdöttem, hogy el ne aludjak. Ránéztem, úgy láttam, ő is mindjárt elalszik. El is aludt. Eldőlt és nekiállt horkolni. Nem mentem el, és ki tudja miért, teljesen éber lettem. Felkeltem, és járkálni kezdtem a lakásban. Szörnyű volt minden kép. Betöltötték a szobát, a nappalit, a folyosót. Tűzre kellene dobni minden csendéletet. Tele van a tőköm azokkal, akik gyümölcsöket festenek, meg úgy általában, a vegetáriánusokkal. Elfogott a hányinger, de mély lélegzetet vettem és elmúlt.

Megálltam a konyhában, csendben vártam, hogy az utcáról beszűrődő zajok elvonják a figyelmeimet. Váratlanul úgy éreztem, hogy összehugyozom magam. WC-re menet az ujjaimmal végigzongoráztam a folyosó falán. Azt hiszem már a fürdőszoba ajtajában voltam, amikor megjelent előttem egy kisfiú. Hosszú ujjú, türkizkék pizsamát viselt. Indián fiúcskának látszott, tüsire vágott rövid egyenes hajjal, tágra nyílt hatalmas szemekkel. Többé-kevésbé az ágyékomig ért, és onnan nézett föl rám, semmit sem szólt. Lefagytam.

Kicsivel később, elment mellettem, óvakodott attól, nehogy hozzámérjen, és a szoba felé vette

az irányt: „Mama?”...Riadtnak tűnt. Bementem a fürdőszobába, magamra zártam az ajtót és pisáltam. Visszamentem a szobába, hogy lássam, mi van. A kisfiú felmászott az ágyra, rázogatta az anyját. „Asszem az anyukád nagyon fáradt, nem fog felébredni. Menj aludni” mondtam neki, miközben felöltöztem. Jött utánam, amikor az ajtó felé indultam. „Zárd kulcsra”, mondtam neki. „Hol van az apukám?” kérdezte elcsukló hangon. „Biztosan elutazott.”- mondtam aztán. Lementem a lépcsőn, közben egy dalt dúdoltam, és azon igyekeztem, hogy minderről csak másnap kezdjek el gondolkodni.

*Dorcsák Réka fordítása**

Ana Mello

Álnokságok

Ana Mello: Aleivosias. Recanto das Letras (e-book), 2006.

Igazság mindenekfölött

Példás férj volt. Tökéletes apa. Az egész család kedvelte Peçanhát. Minden vasárnap ő rendezte a kerti sütögetést, minden rokont meglátogatott, anyósával is szívesen sétált. Előfordult, hogy néha elment otthonról, és mikor megkérdezték hová megy: – A szeretőmhöz, Fláviához.

Mindenki nevetett. Jó humora is volt.

Aztán Peçanha autóbalesetet szenvedett, súlyosan megsérült, majdnem meg is halt. A kórházban találkozott a két család. Fláviának két fia volt Peçanhától. Becsületes ember volt, sosem hazudott, sokan nem is akarták ezt elhinni.

Gyónás

Clara kilenc évesen hittanra járt, hogy elsóáldozó lehessen. Nem tudta, hogy mi a bűn, ez a fogalom nem létezett egyszerű otthonában. Természetes volt számára, hogy szereti és el is végzi a házimunkát. De az apa megkövetelte a gyónást, senki sem büntelen. Clara tehát elkövette első bűnét – kitalált néhányat – csak hogy a pap elégedett legyen.

Dorcsák Réka fordítása

Marcelino Freire

Néger mesék

Marcelino Freire: Contos negreiros, Rio de Janeiro: Record, 2005.

VI. ének

- Nem kérek.
- He?
- Már mondtam, hogy nem kérek.
 - Mit?
 - Csokoládét.
 - Csokoládét?
 - Hát nem csokoládét akar nekem eladni?

- Mi az, hogy csokoládét, asszonyom!?
- Cukorkát?
- A fenébe is, nem.
- Az úr krisnás, ugye?
- Heh?
- A Krisztus Hajnala Egyháztól vagy valami ilyesmi?
- Nem!
- Maga vak?
- Vak?
- Megsérült és gyógyszert akar venni?
- Elég, a kurva életbe!
- Micsoda?
- Ez egy rablótámadás, nem látja?
- Hol?
- Itt, a buszon.
- És akkor miért nem csinál valamit?
- Én?
- Hívja a rendőrséget?
- Ez az öregasszony bolond!
- Ki bolond?
- Drogos! Azonnal adja ide a táskáját!
- Nem értem.
- A pénzt, asszonyom.
- Nem kérek.
- Heh?
- Már mondtam, hogy nem kérek.
- Mit?
- Csokoládét.
- Csokoládét?
- Csokoládét akar nekem eladni, nemde?
- Milyen csokoládét, asszonyom!?
- Cukorkát?
- Nem, a francba!
- Az úr krisnás, ugye?
- Heh?
- A Krisztus Hajnala Egyháztól vagy valami ilyesmi?
- Nem!
- Maga vak?
- Vak?
- Megsérült és gyógyszert akar venni?
- Elég, a kurva életbe!
- Micsoda?
- Ez egy rablótámadás, nem látja?
- Hol?
- Itt, a buszon.
- És akkor miért nem csinál valamit?
- Én?
- Hívja a rendőrséget?
- Ez az öregasszony bolond!
- Ki bolond?
- Drogos! Azonnal adja ide a táskáját!
- Nem értem.

- A pénzét, asszonyom.
- Nem kérek.
- Heh?
- Már mondtam, hogy nem kérek.
- Mit?
- Csokoládét.
- Csokoládét?
- Csokoládét akar nekem eladni, nemde?
- Milyen csokoládét, asszonyom!?
- Cukorkát?

*Csigi Klaudia fordítása**

*A fordítók az ELTE BTK Brazil Tudományos Központ szervezésében megvalósuló műfordítói kurzus hallgatói.

BUDAHÁZI TIBOR: Elemek I. (Tűz, víz) – 2019

